

Va ser un dels protagonistes de l'anomenada 'segona conquesta' d'Amèrica al segle XVIII

Vicenç Pascual publica la primera biografia del vigatà Gabriel Avilés, el controvertit virrei del Perú

Vic

Jordi Vilarrodà

Vicenç Pascual dedica el seu llibre *El virrei Avilés i la segona conquesta d'Amèrica* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat) a la ciutat de Vic. La seva, i la que va veure néixer Gabriel Miguel de Avilés y Fierro un llunyà 24 de març de 1735. La que el va elevar a la Galeria de Vigatans Il·lustres l'any 1895 i la que ara debat, periòdicament, si n'ha de despenjar o no el seu retrat perquè va participar en la repressió de les revoltes indígenes a les Amèriques. "Quan se'n va parlar l'última vegada, vaig començar a recollir material, jo el que vull és aproximar la història a la gent... i si es despenja, que sigui per una opinió fonamentada".

Gabriel Avilés és vigatà gairebé per un fet casual: va néixer a la ciutat perquè el seu pare, l'asturià José de Avilés, havia estat destinat a Vic amb el càrrec de corregidor. El fill va seguir els passos del pare, al servei de l'administració espanyola per la via de la carrera militar. I des de molt jove, a les colònies d'Amèrica. Ja no en tornaria: una carrera militar d'ascensos constants al Perú, governador de Xile, virrei del Río de la Plata i virrei del Perú, fins a la seva mort a Valparaíso, el setembre de 1810. És el temps que alguns historiadors anomenen ara com la *segona conquesta* d'Amèrica. "Espanya veu com les colònies d'Amèrica

Vicenç Pascual, davant de la placa que recorda la figura del virrei Avilés, a la Rambla

–l'Imperio, com ells prefeixen dir-ne– s'escapa al seu control". El rei Carles III intenta *recuperar-les* aplicant la mateixa mentalitat "recentralitzadora" que els Borbons han portat a terme a Espanya. Vicenç Pascual, que ja havia escrit un llibre sobre aquest període (*L'aventura americana del virrei Amat*, 2008), el considera un moment especialment apassionant: "M'interessa el tema del final de l'imperi espanyol a Amèrica, com els descendents dels espanyols van prenent el poder mentre mantenen els indígenes sota el mateix règim".

Tot això desembocarà en els moviments d'inde-

pendència, però encara és aviat. Espanya vol crear una administració més *moderna* a Amèrica, i el virrei Avilés és un actor principal del procés. "Seguint la seva vida, veiem el procés", diu Pascual. "Hi havia urgències a tot arreu", i el vigatà era desplaçat per resoldre-les. La seva biografia recull detalls sorprenents, com les seves diferències amb els *visitadores*, funcionaris reials habitualment corruptes, que procuraven enriquir-se amb els tributs que aplicaven a les colònies. "Avilés s'hi va enfrontar, amb els *visitadores*". A vegades calia enfrontar-se amb altres potències colonials: quan era l'argentina, els anglesos van

recuperar les illes Malvinas, i al Perú, una de les seves preocupacions va ser defensar les costes "també contra un possible atac anglès". Sense oblidar la feina *de portes endins*, organitzant una petita administració que havia de controlar grans territoris mentre creixia, inevitable, la llavor de la independència.

JORDI PUIG